

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

SNEŽNA POLJANŠEK

Vloga povedkovega določila v reportažah

Diplomsko delo

Mentor: izr. prof. dr. Mojca Smolej

Univerzitetni študijski program prve
stopnje: Slovenistika

Ljubljana, 2015

KAZALO

UVOD	3
POVEDKOVO DOLOČILO V SLOVENSKEM JEZIKOSLOVJU	4
REPORTAŽA	6
ANALIZA REPORTAŽ	7
POMOŽNIKA BITI IN IMETI	7
FRAZEOLOŠKE ENOTE	8
FAZNI GLAGOLI	9
NAKLONSKI GLAGOLI	9
GLAGOLI Z NEPOPOLNIM ALI DRUGOTNIM POMENOM	9
ZAKLJUČEK	11
REPORTAŽE	12
VIRI IN LITERATURA	31
PRILOGE	32

UVOD

V diplomski nalogi bom predstavila povedkovo določilo ter njegovo vlogo v reportažah. Najprej bom predstavila poglede slovenskih jezikoslovcev na povedkovo določilo in opredelila, kakšne vrste besedila je reportaža. Nato bom na podlagi analiz izbranih besedil preverila teoretične ugotovitve. Pričakujem, da igra povedkovo določilo pomembno vlogo v reportažah, saj je zanje značilno slikovito izrazje in barvit slog. Pri tovrstnem slogu je pogosta raba frazemov ter besed v prenesenem pomenu. Beseda v prenesenem pomenu ima pomen neke druge besede, ki smo ga prenesli zaradi določenih podobnosti. Ob primernem glagolu le-te lahko tvorijo povedkovo določilo. To poglavje slovnice sem si izbrala zato, ker o njem v jezikoslovju najdemo mnoge poglede, ki so lahko različni. Tudi v besedilih naletimo ob analizi vedno znova na nove probleme, za katere lahko najdemo različne rešitve in odgovore. Vse to pa daje ukvarjanju z jezikom poseben čar.

KLJUČNE BESEDE: povedkovo določilo, reportaža, vloga povedkovega določila v reportažah

Introduction

In the diploma, the author presents the role of a complement in the reportages. Firstly, the complement is presented from the different perspectives which can be found in the Slovenian literature. Then the author outlines the nature of the reportage. The reportages are then analysed. Finally, the role of complements in that type of texts is demonstrated.

Key words: a complement, a reportage, the role of a complement in the reportages

POVEDKOVO DOLOČILO V SLOVENSKEM JEZIKOSLOVJU

V slovenskem jezikoslovju obstaja več pogledov na povedkovo določilo. Jože Toporišič je v Slovenski slovnici opredelil povedkovo določilo kot nesamostojni stavčni člen, ki se rabi ob določenih glagolih. Ti glagoli ne morejo stati sami brez njega. Če manjka v stavku, ne pomenijo nič predmetnega. (Toporišič 1948, 473) So pomensko nepopolni, imenujemo jih tudi pomožni glagoli. Razdeljeni so v pet večjih skupin: (Toporišič 1984, 481)

1. V prvo spadajo najznačilnejši pomožniki v slovenščini: glagoli biti, imeti in postati. (*Tvoj oče je še mlad. Postal si nekam molčeč. Stanovanje imate zelo lepo urejeno.*)
2. V drugo skupino uvrsti glagole iz naslednjih primerov: *Zdeli so se mi zadovoljni. Videti si zdrav. Vse to ostaja negotovo. Izkazal se je strokovnjak. Pokazal se je zelo dober delavec. To zame ne predstavlja nobene napake.*
3. V tretjo skupino spadajo naklonski glagoli, ki jih ponovno lahko razdelimo v več skupin: (Toporišič 1984, 336)
 - a) Naklonski izrazi namere: *nameravam, imam namen, namenjen sem, skušam, poskušam ...*
 - b) Naklonski izrazi hotenja: *hočem, nočem, želim, moram, ne maram ...*
 - c) Naklonski izrazi nujnosti ali potrebe: *moram, ne smem, sila je, prisiljen sem, dolžan sem ...*
 - d) Naklonski izrazi možnosti: *morem, zmožen sem, znam, sposoben sem, moč je, utegnem ...*
 - e) Naklonski izrazi dopustnosti: *imam pravico, upravičen sem, imam oblast, dovoljeno je ...*
4. Četrta skupina pomožnikov so fazni glagoli kot npr. *začeti, nehati, odnehati ...*
5. Na koncu pa lahko med pomožne glagole umestimo še frazne glagole: *Ne delaj greha. Stroj dela puh-puh, Živita na koruzi ...*

Povedkovo določilo je del povedka, glagol ob njem pa se imenuje vez ali kopula. Povedkovo določilo vez dopolnjuje na ravni pomena in strukture.

Na povedkovo določilo pa lahko gledamo tudi iz druge strani. Preverimo lahko, kakšni samostalniki se pojavljajo ob glagolih, ki nato skupaj tvorijo povedkova določila. Pri določanju skupin samostalnikov, ki so najpogostejši, si bom pomagala z jezikovno razpravo dr. Ivanke Kozlevčar Černelič, ki je izšla v Jeziku in slovstvu. V povedkovi rabi se pojavljajo samostalniki z določenim pomenom. Samostalnike lahko ponovno razdelimo v pet skupin.

Prva skupina predstavlja samostalnike, ki poimenujejo osebe glede na poklic ali naziv: *Moj sosed je zdravnik. Ona je plesalka.* Skupaj z vezjo pomenijo opravljanje določenega poklica. Ti samostalniki v tem primeru ne poimenujejo osebe, temveč funkcijo, ki jo izvaja oseba v povedku.

Samostalniki v drugi skupini pomenijo določene lastnosti osebe. (*On je dobričina, bedak, črnolasec ...*) Samostalnike lahko glede na pomen zamenjamo s pridevniki.

V tretji skupini se nahajajo samostalniki, ki samostalnike v osebku dopolnijo, jim dodajo nadpomenko, npr. *češnja je drevo, čuk je ptica, lisica je žival ...* Takim samostalnikom lahko dodamo še pridevnik, ki stvar še bolj opredeli. Če dodajamo pridevnike, ki označujejo pozitivne ali negativne lastnosti, pa lahko prevzamejo poimenovanje lastnosti in samostalnik tako ni več potreben: npr. *moj konj je dobra, brhka žival : moj konj je dober in brhek.*

Samostalniki v četrti skupini predvsem vrednotijo stvari, ne pomenijo pa njih samih. To lahko ponazorimo z naslednjimi primeri: *izdelek je uspeh tovarne, zadnji film je prijetno presenečenje za vse, alkohol je za mnoge nesreča ...*

Na koncu pa ostane še peta skupina. Samostalniki, ki skupaj z vezjo tvorijo povedkovo določilo, lahko poimenujejo tudi počutje oseb. Ne moremo jih vezati s pridevniki, raba je brezosebna in osebek največkrat nastopi v tožilniku: *strah me je, zelo mraz mi je ...* (Kozlevčar 1968, 11–15)

Povedkovo določilo pa je lahko označeno tudi kot povedkovnik v primeru, ko je povedkovnik razumljen kot samostojna besedna vrsta. Veže se lahko le z vezjo ali s skladenjskopomensko oslabljenimi glagoli. Lahko jih razdelimo na dve skupini: prvotne/prave povedkovnike in drugotne/konverzne povedkovnike. Pri prvotnih je povedkovodoločilna vloga prvotna in prevladujoča, pri drugotnih pa je ta vloga drugotna. Po tovrstni razvrstitvi prvotnih povedkovnikov ni mogoče razvrstiti v nobeno drugo besedno vrsto, lahko pa jim dodamo dodatne oznake pridevniški, prislovni in samostalniški. Povedkovniki pomenijo stanje ali lastnost, prehodni pa izražajo različna razmerja in odnose. (Žele 2000, 58)

Razvrstitev je bila narejena na podlagi oznak povedkovnikov v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Vlogo povedkovnikov lahko opravljajo različne vrste besed. Tako se prvotni povedkovniki razdelijo na tri skupine: pridevniško (deležen, blazen od, mogoč) ter glede na oblikotvorne lastnosti še na prislovno (bot, dolgčas, gotovo, verjetno) in samostalniško (sram, škoda, užitek, veselje, last, kos). Konverzne povedkovnike razdelimo na dve skupini: kot

povedkovniki (deževno, vedro, davno, prezgodaj) in v povedkovniški rabi (kriv, lahkoten, dogodek, rešitev, dejstvo, figa). (Žele 2000, 63)

REPORTAŽA

Reportaža (iz fr. reportage) je pripovedno publicistično besedilo, ki predstavi dogajanje, potovanje ali osebo. Avtor pripoveduje iz določene časovne razdalje, opisuje pa resnične osebe, dogodke, kraje in čas ter jih natančno predstavi. Reportaža je subjektivno besedilo, saj avtor osebno vrednoti dogajanja, vendar pa komentar prepusti drugim. Za tak slog je značilna uporaba dramatičnega sedanjika, izrazje je bogato in slikovito, prisotne pa so tudi nebesedne prvine, največkrat fotografije. Reportaža se od vseh novinarskih vrst najbolj približa leposlovju prav zaradi barvitosti sloga. Reportaže lahko poiščemo v časopisih, revijah ali na spletnih straneh, govorjene pa so značilne za radio in televizijo. Za reportažo je značilna zgradba, ki sestoji iz več delov: prvi je naslovje (nadnaslov, zanimiv naslov, podnaslov, povzetek v uvodu), potem sledi več razdelkov ali poglavij, na koncu pa je dodano še nebesedno gradivo (največkrat fotografije). Poznamo več vrst reportaž: dogodkovna (o aktualnih dogodkih), potopisna (opis potovanja), portretna (opis osebe) in dokumentarna (opis življenja v določenem okolju). (Gomboc 2008, 170)

ANALIZA REPORTAŽ

Za analizo sem si izbrala pet reportaž iz spletnih medijev. Tri opisujejo aktualne dogodke, dve pa predstavita naravno oziroma kulturno znamenitost. Analizirala sem stavčne člene, posebej pa sem se osredotočila na povedkova določila. Po pregledu sem jih razvrstila v skupine glede na skupne značilnosti. Povsod seveda ni šlo brez težav, zato bom na koncu predstavila skupino povedkovih določil, ki so netipična in zato na meji. Povedkova določila sem razvrščala v skupine glede na naravo glagola, ki jih določa, pri čemer sem se zgledovala po Toporišičevemu razvrščanju. V reportažah je moč najti povedkova določila, ki sem jih razvrstila v štiri glavne skupine: pomožnika biti in imeti, frazeološke enote, fazni glagoli ter naklonski glagoli. Pojavila se je tudi brezosebna raba glagola *iti* v zvezi *gre* za (*Gre za starejše kopališče.*, *Gre za sklop treh jezer.*, *Gre za nekdanje izkope gline.*) Za zvezo *gre* za vedno stoji povedkovo določilo.

POMOŽNIKA BITI IN IMETI

Daleč največ povedkovih določil je s pomožnikom biti, ki uvaja predvsem lastnosti ter uvrstitve.

Biti na pohodu (*Na pohodu so bili mravljinici, utrnila se je tudi marsikatera solza.*), biti naključno (*Njihovo srečanje ni bilo naključno.*), biti vrag (*... ni vrag, da ne bodo navduševali tudi v prihodnjih letih.*), biti na nogah (*Občinstvo je bilo na nogah.*), biti potešen (*Glasbena duša je bila včeraj potešena.*), biti cilj (*Mostar je privlačen cilj vse leto.*), biti turistični kraj (*Mostar je namreč tudi v širnem svetu priljubljen turistični kraj.*), biti paša za čutila (*Kako tudi ne, ko pa je s svojim čudovitim kanjonom Neretve resnična paša za prav vsa čutila.*), biti med najbolj znanimi in priljubljenimi kulturnimi prireditvami (*Med najbolj znanimi in priljubljenimi kulturnimi prireditvami so Mostarsko poletje, Mostarski poletni festival, Festival pevskih zborov BiH in Festival komedije Bosne in Hercegovine Mostarka liska.*), biti eden izmed razlogov (*Eden izmed razlogov za to so vse bolj premožni kitajski industrialci.*), biti podobno (*Podobno je bilo z ljudmi okoli mene.*), biti jasno (*Bilo je jasno, da smo postali ena izmed ključnih tarč režimskih nasilnežev. Bržkone vam je tudi jasno, zakaj.*), biti sporočilo globalnih razsežnosti (*To je sporočilo globalnih razsežnosti.*), biti mrzel (*Slovenske reke so pregovorno mrzle.*), biti moten (*Voda v jezeru Kreda je bila modro – zeleno motna. Zaradi tal je voda zelenkasto motna.*), biti dolg/širok (*Jezero je dolgo 200 in široko 80 metrov.*), biti

prelomen čas (*Desetdnevna vojna je prelomen čas.*), biti vroče (... *bilo je peklensko vroče.*), biti jezero (*Jasna je jezero nad Kranjsko Goro.*), biti postaja (... *in je bilo naslednja postaja na naši ekspediciji.*), biti zunaj načrta (*Pot do Baškega jezera je bila zunaj načrta.*), biti Slovenec (*Večina turistov je Slovencev.*), biti milost (*Glavno ugodje je milost vode ...*), biti prepovedan (*Naturizem je prepovedan.*), biti priporočljivo (*Za novinca je priporočljivo, da malenkost spozna dejanske navade in razmere.*), biti osem (*Sladkih kopalnih vod /.../ je osem.*), biti reka (*Kolpa je najbolj kopalna reka v državi. Sora ni svetla in bistra reka.*), biti prizorišče (*Dupleška gramoznica je te vrste prizorišče.*), biti eno takšnih kopališč (*Eno takšnih kopališč je Bobovski bajer pri Kranju.*), biti znamenit (*Točka je znamenita tudi po tem.*), biti boljši (*Vtis o jezeru je boljši od poprejšnjih informacij.*), biti smiselno (*Da ni nikjer tabel, ki bi te napotile do kopalnih točk, kakršna je Kosorep, je prav tako smiselno.*), biti priljubljen (*Tisti dan pretežno domačinov, sicer pa je lokacija priljubljena tudi širše.*), imeti komentar (*Drugačen komentar je imel le glede zvočne podobe. Kranjčani imajo še eno kopalno lokacijo.*)

FRAZEOLOŠKE ENOTE

V besedilih sem našla tudi nekaj primerov frazemov, ki pa so povzročili nekaj preglavic. Vse tovrstne enote v besedilih imajo prenesen pomen, torej nepolnopomenskega. Največji problem predstavljajo frazemi, katerih pomen ni več predvidljiv iz vsote vseh pomenskih sestavih ali pa je zelo težko predvidljiv. Na težavo naletimo predvsem tam, kjer sta zapolnjeni mesti osebka in povedka, vendar pa zraven ni nobenega dodatnega določila. Vprašamo se torej, kako podčrtati stavčne člene, da bi pokazali, da ne gre za prvoten pomen glagola. V besedilih, ki sem jih izbrala, sem na take vrste težavo naletela pri naslednjem frazemu: Srce krvaveti komu. (*V četrtek ji je krvavelo srce.*) Vemo, da ji srce ni krvavelo dobesedno, torej ima glagol *krvaveti* v tem primeru prenesen pomen. Na podlagi tega primera vidimo, da ne moremo vedno iz analize stavčnih členov razbrati vseh plasti jezika. Tako v tem primeru ne moremo pokazati, da pomen glagola ni polnopomenski. Sicer pa sem v reportažah našla naslednje frazeološke enote s povedkovim določilom:

Pog. srati ga (*Akustika ga serje.*), kaj stopiti v ospredje (*V ospredje je spet stopila glasba.*), kdo biti deležen česa (*V sklepnem delu zadnje so bili nastopajoči prvič deležni stoječih ovacij.*), kaj biti v rokah česa (*Začetek drugega dela koncerta je bil v rokah pesmi Wicked game, velike uspešnice Chrisa Isaaka iz leta 1989.*), kdo vzeti si čas za kaj (... *si zabaven gospod vzame čas za razlago najpomembnejših znamenitosti kulturnega in gospodarskega*

središča Hercegovine.), kaj veljati za kaj (Velja za prvi spomenik v Bosni in Hercegovini.), biti navajen na kaj (V Hongkongu smo navajeni na red.), kaj zdeti se komu (... se mi je zdelo, da hongkonških prodemokratskih demonstracij med pogovori s prijatelji in znanci niti ne bo imelo smisla načenjati.), kaj spominjati na kaj (Vselej mrzla lepotica s svojo sivozelenkasto barvo še najbolj spominja na Sočo.), kaj soditi med kaj (Med najpriljubljenejše sodi rafting.), kaj biti v prid komu/čemu (Intenzivirana kmetijska pridelava na okoliških poljih ji zagotovo ni v prid.), kdo zavzeti se za kaj (... se je za našo stvar odločno zavzela babica ...), dobiti jih (Mnogi kolegi so jih dobili po glavi.), kaj odpreti komu kaj (Odprlo ji je glavo.), kdo podati se na pot (Il Divo so se na skupno glasbeno pot podali leta 2003.), kdo znajti se kje (Celotne družine so se znašle v navzkrižnem ognju.)

FAZNI GLAGOLI

V besedilih se pojavi tudi nekaj primerov s faznimi glagoli, ki ne predstavljajo pri analizi večjih problemov. Predvsem zato, ker sta ob njih v vlogi povedkovega določila največkrat uporabljena nedoločnik ali pa glagolnik.

Začeti (... se je iz hipijevskega nukleusa začel razvijati turizem.), ostati (... ker so strmine, ki se dvigujejo nad njo, zaradi izseljevanja prebivalstva ostale neobdelane.)

NAKLONSKI GLAGOLI

Skupina naklonskih glagolov v izbranih besedilih ni prisotna, pojavila sta se samo dva primera.

Morati (Obiskovalci kot Jožef so morali pridobiti status začasnega prebivališča.), želeli (Podpisani sem že dolgo časa želel okusiti reko Kokro.)

GLAGOLI Z NEPOPOLNIM ALI DRUGOTNIM POMENOM

V zadnjo skupino pa sem razvrstila glagole, ob katerih se pojavijo težave. Gre za glagole, ki imajo v stavku nekoliko oslavljen pomen ali pa so rabljeni v nekoliko prenesenem pomenu, ker po navadi zaznamujejo piščev slog. Povedkovo določilo ob njih ni tako trdno, pri nekaterih primerih pa bi ga lahko podčrtali kot katerega izmed drugih stavčnih členov.

Nositi (Napad je nosil jasen podpis dolgoletnega prvega moža egiptovske obveščevalne službe.) V tem primeru ima glagol oslavljen pomen, saj ne pomeni *držati v rokah in hoditi*, ampak je pomen podoben temu, kot ga ima glagol *imeti* (Napad je imel podpis.).

Predstavljati (*Do razpada Jugoslavije je zgornji del reke predstavljal mejno črto med Jugoslavijo in Italijo.*) V tem pomenu je glagol oslavljen, je blizu glagolu *biti* in izraža, da kaj je, da obstaja.

Sestaviti (*Na nekaterih odsekih lahko plavalec sestavi po petdeset ali celo več metrov kravla.*) Pomeni, da lahko petdeset metrov plava, dejansko ničesar ne sestavlja, pomen je podoben glagolu *delati*.

Delovati (*Reka je delovala verodostojno.*) Brez določila bi bil pomen glagola precej drugačen, *delovati* je blizu pomenu *biti* (*Je bila verodostojna.*).

ZAKLJUČEK

Za svojo diplomsko nalogo sem pregledala pet reportaž in poskušala ugotoviti, kakšno vlogo ima v besedilih povedkovo določilo. Po analizi besedil sem ugotovila, da je povedkovo določilo pogosto. Predvsem v reportažah o znamenitostih, kjer gre za predstavitev npr. kraja. V tovrstnih besedilih avtorji predstavijo lastnosti določenega kraja in ga uvrstijo. Pri tem nastopi glagol *biti* v nepolnem pomenu, ki zraven sebe zahteva povedkovo določilo. Teh primerov je bilo tudi največ (okoli 30). Ker gre pri reportaži za subjektivno besedilo, kjer avtor uporablja bogato izrazje, je bilo pričakovati tudi več frazeoloških enot oziroma glagolov s prenesenim pomenom. Ta skupina je druga po številčnosti, saj je v besedilu moč najti kar nekaj frazemov (okoli 15). Skupini faznih in naklonskih glagolov nista številčno zastopani, pri vsaki je le nekaj primerov (fazni glagoli 2 in naklonski 2). Zadnja skupina je predstavljala največ težav. Vanjo sem uvrstila glagole z oslabljenim pomenom. V nekaterih primerih bi namesto povedkovega določila lahko označili predmet, vendar sem se ravno zaradi pomena, ki ga ima stavek, na koncu odločila za povedkovo določilo. So pa to glagoli, ki jih malokrat uporabimo v pomenu, kot sem ga našla v besedilu, in so zato ob njih povedkova določila težko opredeljiva. Na koncu lahko zaključim, da je povedkovo določilo v reportažah zelo prisotno, da lahko najdemo vse skupine glagolov, ob katerih se določilo pojavlja, in da je daleč največ povedkovih določil ob glagolu *biti*.

Reportaža iz Egipta: Trg osvoboditve

Z vseh strani so letele betonske kocke in udarjale pesti. Ljudje, razbitih glav in zaliti s krvjo, so histerično tekali po trgu in iskali pomoč. Okrvavljen mladenič se je zgrudil na tla. Celotne družine so se znašle v navzkrižnem ognju. Otroci so jokali, ženske kričale. Starejši so klicali k Bogu ...

Boštjan Videmšek, Kairo

sob, 05.02.2011, 08:11

Hoteli so svobodo. V sto tisočih so odšli na ulice in se potem, ko so bili brutalno napadeni, spopadli s policijo. Ta je čez noč izginila z ulic, s katerih je do srede popoldne enoglasno odmevalo: »Mubarak, odidi!« Stari diktator je v torek zvečer v televizijskem nagovoru ljudstvu obljubil, da se bo poslovil v miru. Le nekaj ur zatem je na ulice egiptovske prestolnice poslal tisoče policistov v civilu, provokatorjev in 'lojalistov'. Namesto mirnega prehodnega obdobja in častnega slovesa se je Hosni Mubarak odločil za vojno. Kairo je razneslo.

Trg osvoboditve (Tahrir) v središču Kaira je bil v sredo popoldne videti kot prizorišče srednjeveške bitke. Tisoči protirežimskih protestnikov in provladnih nasilnežev, ki so izzvali spopade, so se tolkli z vsem, kar jim je prišlo pod roke. Na vse strani so letele betonske kocke in kamenje. Mubarakovi privrženci so udrihali z noži, verigami, mačetami, sekirami in bejzbolskimi kiji. Ko so po dopoldanskem maršu skozi središče egiptovske prestolnice z očitnim namenom izzvati vsesplošen spopad prišli do trga, jih nihče ni ustavil. Pasivnost vojske je pri napadu na protirežimske protestnike odigrala nadvse aktivno vlogo.

Takoj, ko so izbruhnili spopadi, je bilo jasno, da se bodo širili v koncentričnih krogih in da jih ne bo mogoče ustaviti. Množice, ki so na trgu preživele že osem ali devet dni, so do zadnjega – in še malo čez – vztrajale pri gandijevski poziciji nenasilnega upora. Toda nasprotniki režima so bili izzvani. Če so hoteli preživeti in obraniti proteste proti tiraniji, so morali udariti nazaj.

Ulična vojna

Z vseh strani so letele betonske kocke in udarjale pesti. Ljudje, razbitih glav in zaliti s krvjo, so histerično tekali po trgu in iskali pomoč. Okrvavljen mladenič se je zgrudil na tla. Celotne družine so se znašle v navzkrižnem ognju. Otroci so jokali, ženske kričale. Starejši so klicali k Bogu. Mubarakovi privrženci so iskali novinarje, domače in tuje, ter jih mlatili kot živali. Mnogi kolegi so jih dobili po glavi. Vsaj petnajst so jih aretirali oboroženi civilisti. Ko se je zdelo, da se prvi val nasilja malce umirja, so se med protestnike na konjih in kamelah pognali Mubarakovi konjeniki. Rušili so vse pred seboj. Oboroženi so bili s kovinskimi palicami in meči. Ko sem jih zagledal, sem podvomil o lastni prištevnosti. Podobno je bilo z ljudmi okoli mene. Ko je režimska konjenica v rušilnem pohodu divjala mimo nas, je začudenje premagalo strah. Konji in kamele so odbijali protestnike. Ljudje so padali kot keglji. Starejšo gospo je vrglo na tla. Z glavo je udarila ob beton. Odprlo ji je glavo. Nepremično je obležala in tiho klicala na pomoč. Skupina mladeničev jo je polila z vodo in jo zvelkla proti »varnejšemu« delu trga, kjer so protestniki organizirali poljsko bolnišnico. Tam so zdravniki, ki so se množično udeležili demonstracij, opravljali hitre kirurške posege. Španskemu novinarskemu kolegu so zašili veliko rano na glavi.

»Mi ne bomo odšli, naj odide on,« so se drli ljudje, ki niso vedeli, kaj storiti. Stopnja nasilja jih je šokirala; taktika oblasti je delovala. Dostopi do trga so bili zaprti, ni se bilo mogoče umakniti. Ljudje so padali drug čez drugega. Valovi ljudske množice so postajali vse večji. Nasprotniki režima so enega izmed Mubarakovih konjenikov, egiptovskih džandžavidov, zbili na tla in ga v navalu maščevalnega besa zbrcali kot psa. Možakar je, krvav in tresoč, obležal na tleh. Najbolj pogumni protestniki so poskušali razdvojiti sprti strani. V prostoru med dvema velikima skupinama protestnikov – na nekakšni nikogaršnji zemlji – je več sto moških molilo. Ljudje so, kot na frontni črti, v polnem sprintu na improviziranih nosilih prenašali ranjence. Na trgu Tahrir je vladal popoln kaos.

Iskal sem pot za umik in se odločil za most čez reko Nil. Ko sem se prebil mimo dveh tankov, kjer so zmedeni vojaki čakali na kakršenkoli ukaz, ljudje pa so jih neuspešno prosili za pomoč, sem padel naravnost v skupino Mubarakovih privržencev, ki so, besni in nasilni, korakali proti trgu. Iz njih je bruhalo sovraštvo. Videlo se je, da so na posebni misiji. Da

izpolnjujejo ukaze. Napad na protestnike je bil natančno organiziran in spretno voden. Nosil je jasen podpis dolgoletnega prvega moža egiptovske obveščevalne službe Omarja Sulejmana, ki ga je Hosni Mubarak prejšnji petek imenoval za podpredsednika države in mu s tem, kot se je izkazalo na ulicah, dal proste roke pri nasilnem obračunu z nasprotniki režima.

Z Egipčani.

* * *

Z vseh strani so prihajale grožnje in padali udarci. Umik čez most ni bil najboljša ideja. Pogledoval sem proti reki in razmišljal o skoku z mostu. Pred menoj so pretepali novinarske kolege. Bilo je jasno, da smo postali ena izmed ključnih tarč režimskih nasilnežev. Nekako se mi je uspelo prebiti na drugi breg reke. Tudi tam je vladal kaos. Nemiri so se stopnjevali. Skupine nasilnežev z Mubarakovimi podobami na prsih so zasedle mestne vpadnice, ustavljale promet ter pretepale in ropale voznike.

Napetost na ulicah se je stopnjevala. Na Trgu osvoboditve je zagorelo. Po zraku so leteli molotovi koktejli. V okolici trga so vso noč potekali ulični spopadi. Slišati je bilo streljanje in zavijanje reševalnih siren. Samo v noči s srede na četrtek je bilo ubitih najmanj šest in ranjenih osemsto ljudi. Spopadi na trgu in okoli njega so potekali tudi v četrtek. Na ulicah so protirežimski protestniki znova prevzeli pobudo. Vojska je prvič, odkar je minuli petek prišla na ulice, pokazala nekaj odločnosti in poskušala ločiti protestnike in privrženca režima.

Dvajsetmilijonski Kairo se je ustavil. Zmanjkovalo je zalog hrane in goriva.

»Ves čas sem vedel, da se bo zgodilo nekaj takega. Režim je čakal na pravi trenutek za obračun z nami. Ko se je policija v petek zvečer, sredi najhujših spopadov, umaknila z ulice, je bilo jasno, da je to taktična poteza. Niso se umaknili, le potuhnili so se in se preoblekli v civilna oblačila. Čakali so na ukaz svojega voditelja. Ko je Mubarak v torek zvečer po televiziji povedal, da ne bo še enkrat kandidiral in da si želi oditi v miru, sem za trenutek pomislil, da misli resno. Pozabil sem, da zdaj državo – in varnostne sile – dejansko vodi Omar Sulejman. Že v sredo ponoči sem na ulicah videl organizirane skupine podpornikov režima. Bilo je očitno, da se nekaj pripravlja,« mi je v četrtek povedal tridesetletni grafični oblikovalec Mohamed el Berry, ki je na Trgu osvoboditve preživel devet dni.

Spoznala sva se v torek, na »milijonskem maršu«, ko je sto tisoče ljudi mirno in

dostojanstveno zahtevalo takojšnji odhod predsednika Mubaraka. Med protestniki ni bilo čutiti agresije ali živčnosti. Na trgu Tahrir so vihrale egiptovske zastave. Tisoči Egipčanov vseh družbenih slojev in starosti, ki so se nezaustavljivo zgrinjali proti trgu, so delovali popolnoma enotno. Na enem izmed plakatov je pisalo, da ljudske volje ni mogoče premagati. »Ko govori ljudstvo, morajo vsi poslušati.« Govorili so, da je njihovo ime Egipt. Verjeli so, da bo despot odšel. »Odidi danes, da ti ne bomo sodili jutri,« je pisalo na enem izmed tisočih plakatov. Ko ni moralnih dvomov, ko si osvobojen okovov strahu, je pot v svobodo odprta. Ne glede na velikost ovir na poti. Mlade matere so na trg pripeljale dojenčke. Nekdo je na ograjo pri mostu čez reko Nil obesil sliko tanka, ki je namesto granat streljal – cvetje.

Ljudje so bili odločeni, da bodo na ulicah – ne glede na posledice – vztrajali do konca. Do Mubarakovega odhoda.

Generacija V

Mohamed v nasprotju z večino naših sogovornikov, s katerimi smo se pogovarjali, še preden je imperij začel vračati udarce, ni bil prepričan, da bo Hosni Mubarak zapustil oblast pred zadnjim – obupnim – poskusom ostati na oblasti.

»Mubarak je že davno izgubil stik z realnostjo. Kot vsak diktator živi v veliki iluziji. Njegovo razumevanje Egipta je odsev laži, ki jih že leta posluša od svojih najbližjih sodelavcev. Če je mislil, da nas bo omehčal z menjavo vlade in, predvsem, imenovanjem Omarja Sulejmana za podpredsednika države, se je močno zmotil. To je bila usodna napaka. Sulejman je najbolj pameten in hkrati najbolj zloben politik v Egiptu. Vedno je bil Mubarakov prvi operativec. Je vojak, obveščevalec in diplomat. Bojim se, da bo naredil vse, da si bo priboril čim večji kos oblasti. Zelo mogoče je, da bo nekaj generalov, ki so mu zvesti, nagnal nad lastne ljudi. Tu bo preteklo še veliko krvi,« je v torek dejal izobraženi mladenič.

Čez štiriindvajset ur se je njegova prerokba izpolnila.

Mohamed el Berry, lastnik internetnega podjetja Nab Communication, je prototip egiptovskega protirežimskega protestnika. Je predstavnik generacije, ki se ni uprla le režimu, temveč tudi generaciji svojih staršev. Ta je, ustrahovana od režima, s svojo pasivnostjo »krepila« Mubarakovo vladavino in v tridesetih letih ni bila sposobna organizirati močne

opozicijske stranke (če izvzamemo Muslimansko bratovščino) ali civilno-družbenega gibanja. Še pred desetimi dnevi vodilni egiptovski analitiki, novinarji in pisatelji niso niti slutili, da se je mularija odločila usodo vzeti v svoje roke. Svet so, za razliko od mladine na socialnih omrežjih, razumeli znotraj preživetih in poraženih družbenih, političnih, religioznih in ekonomskih konceptov.

Konceptov, ki so drug za drugim klavrno propadli. In to pred očmi mlade generacije, ki se je odločila, da drugače od svojih staršev ne bo vnaprej podpisala vdaje in svoje usode zaupala enemu politiku ali politični skupini. To je sporočilo globalnih razsežnosti.

»Prek socialnih omrežij smo se o uporabi proti režimu dogovarjali že dve leti. Vedeli smo, da lahko le mi nekaj spremenimo.

Naveličali smo se pritoževanja starejših generacij, kako je vse slabo, kako se ne da nič spremeniti. Zadnja dva meseca so bili naši pogovori na facebooku in twitterju zelo intenzivni. Oblikovali smo poseben jezik, s katerim smo komunicirali po spletu, saj nismo želeli, da nas oblasti odkrijejo. Padec tunizijskega predsednika nas je dokončno opogumil. Takoj smo odšli na ulice. Ko so oblasti izključile internet, so naredile usodno napako. Na to smo bili pripravljeni. Na ulice so prišli tudi tisti, ki bi drugače ostali doma in proteste spremljali po spletu,« je povedal Mohamed, ki je v zadnjem tednu spal le nekaj ur. V torek, ko je na Trgu osvoboditve gorel ogenj upanja in svobodoljublja, mi je dejal: »Zdaj smo zunaj vsi. Naša moč izvira iz srca. Presegli smo sebične interese. Borimo se drug za drugega. Za skupno boljšo prihodnost. Imamo skupnega sovražnika. Še zlasti odločni smo mladi, ki smo odrasli v režimu senilnih in zlobnih starcev. Jezni smo in nikogar se ne bojimo. Na ulicah smo skupaj tudi tisti, ki bi se drugače drug drugega izogibali. To je večje od vseh nas. Če so oblasti prekinile spletno povezavo, jim ulične povezave ne bo uspelo prekiniti.«

* * *

Podobno so razlagali vsi moji sogovorniki med šestnajstim in petintridesetim letom, ki sem jih zaradi visoko dvignjenih prstov v znak zmage poimenoval generacija V. Morda bi jih bilo treba, junake arabskih ulic, imenovati generacija www.

Če »stroka« razlaga, da je medmrežje eskapizem, umik iz realnega sveta, je resnica na ulicah Tunisa, Amana, Sane in Kaira drugačna. Digitalna generacija je odšla na analogne ulice in prestrašenim staršem pokazala, da se je mogoče spopasti z dinastičnimi tiranijami na zahodni

pogon. Zato so se artikulirani in izobraženi mladini, gonilu ljudske vstaje, na ulicah Kaira kmalu pridružili še drugi, do zdaj nevidni nasprotniki režima.

Mladi so ubili strah, ranili privilegije oportunitizma in pretresli celotno Severno Afriko in Bližnji vzhod. Diktatorji so v očeh še včeraj prestrašenih in poniž(a)nih ljudskih množic postali nasprotniki, s katerimi se je mogoče spopasti.

* * *

»Mubarak, kar nisi storil v tridesetih letih, stori zdaj,« je pisalo na velikem rumenem papirju, ki ga je pred seboj držala 26-letna Samia Singer. Samia je zaposlena v oglaševalskem podjetju. Govori popolno angleščino. Na ulicah je od začetka protestov. V zadnjem tednu je spala le nekaj ur. Tudi ona je dolge mesece sodelovala v pripravi protestov. »To so zgodovinski dogodki. Za vsako uro, ki jo preživim doma, mi je žal. Ne dvomim, da je to vrhunec mojega življenja. Naših življenj. Še pred desetimi dnevi nisem verjela, da je kaj takega mogoče. Ko sta zaživela facebook in twitter in ko so ljudje spontano začeli prihajati na ulice, sem upala, da se lahko kaj spremeni. Ko sem videla, da je izginil strah, sem vedela, da je režim poražen,« mi je razlagalo pogumno dekle, ki pravi, da se bodo morale po (morebitnem) Mubarakovem padcu združiti vse egiptovske opozicijske skupine in civilno-družbena gibanja. »Nimamo voditelja. Imamo le načrt A. Rezervnega načrta ni. Oblasti imajo le dve možnosti: da se umaknejo ali pa da nas poskušajo vse pobiti. Vmesne poti ni. V kompromis z zločinci ne bomo nikoli privolili. Prepričana sem, da se bomo čez nekaj dni vsi zbudili v prvo svobodno egiptovsko jutro in začeli graditi prihodnost v skladu s svojimi željami,« je nadaljevala Samia.

Hodeči mrtvec

»Še nedolgo si nisem upal niti sanjati, da nam bo kdaj uspelo ogroziti režim Hosnija Mubaraka, toda danes je on hodeči mrtvec. S prijatelji, sosedi in znanci smo ves čas na ulicah. Imamo dve nalogi. Borimo se proti oblasti in varujemo svojo četrt in družine.

Pred vašimi očmi se rojeva nov Egipt. Spremembe prihajajo od ljudi. V Egiptu smo edina prava opozicija ljudske množice. Zdaj nas nič več ne more ustaviti,« mi je povedal 26-letni Adam, ki v »normalnem življenju« na drugem koncu mesta vodi umetniško galerijo. V zadnjih dnevih je čopič zamenjal za aluminijasto bejzbolsko palico, s katero je skrbel za red in

mir v svoji četrti ob mostu, ki prek otoka Zamalek vodi v poslovno četrt Mohandissen. »Do prejšnje sobote zgodaj zjutraj smo se pretepali s policisti v civilnih oblačilih, ki so se obnašali kot gestapovci. Oni so ubili največ ljudi. To je bil Mubarakov obupen poskus ustrahovanja ljudi, a strahu smo se znebili že v petek, ko smo tako množično odšli na ulice. Vsi moji prijatelji in sorodniki so pripravljeni umreti za svobodo. Dovolj je bilo diktature. Ljudje bomo prevzeli oblast,« je kar vrelo iz izobraženega mladeniča, ki je dneve preživel na Trgu osvoboditve, noči pa na mostu preko reke Nil.

»Naše sporočilo je skupno in preprosto – Mubarak, odidi! Danes še ima možnost oditi v miru in dostojanstveno. Če bo vztrajal na oblasti in poskušal obračunati z ljudmi, ga čaka huda kazen. Ljudsko maščevanje,« je razlagala Farida Elkean, profesorica arabskega jezika na prestižni ameriški univerzi v Kairu. »Moji nadrejeni so vse študente poslali domov in za nedoločen čas zaprli univerzo. Močno upam, da bomo kmalu nadaljevali pouk. In to v novem, svobodnem Egiptu,« je nadaljevala gospa Farida, ki je med lahkotnim prepirom s prijatelji dodala, da je bil Hosni Mubarak dolgo dober predsednik in voditelj. »Zato močno upam, da bo dovolj pameten, da bo čim prej odstopil. On ni Sadam Husein; ne sme umreti kot pes. Oditi mora v miru. Čas je za spremembo. Upam, da bo ameriški predsednik Barack Obama končno spregledal, kaj se dogaja v Egiptu in Mubaraku javno svetoval, naj se pobere.

Takoj! Ti protesti so izraz ljudske volje. Bolj iskreni in srčni ne bi mogli biti. Ne bomo dovolil, da jih kdo ukrade ali izkoristi. Sem liberalka in nasprotnica islamskega fundamentalizma, vendar Muslimanska bratovščina nikakor ni skrajna organizacija. So del protestov in propaganda proti njim v zahodnih medijih se mi gnusi,« je povedala profesorica, ki ni mogla zadržati solz. Dodala je, da protestov brez pogumne mladine ne bi bilo. »Dali so nam lekcijo.«

V četrtek ji je krvavelo srce.

»Hočemo svobodno odločati o svoji usodi. Svoje želje in pričakovanja smo zelo jasno izrazili. Celotno mesto je zunaj. Nič nas ne more ustaviti. Tu smo vsi – od ljudi, ki beračijo, do akademikov in športnikov. Danes smo vsi enaki,« je razburjeno govoril Ahmad Radwan, ki je na proteste v torek s tremi prijatelji, vsi trije so doktorji medicine, prišel že osmi dan zapored. »Utrujeni smo, nič ne spimo, malo jemo. Zgodovina se ne zamuja. To je naša dolžnost in prva

priložnost v tridesetih letih. Če nam ne bo uspelo danes, nam ne bo nikoli. Prihodnost je v naših rokah,« je dejal mladi zdravnik, ki niti malo ni dvomil, da je osvoboditev blizu.

Reportaža: Mostar

Mesto junakov in hedonistov

Tina Hižar

14. maj 2014 14. maj 2014 12:54

Ne le zaradi tradicionalnih skokov z mostu v mrzlo Neretvo in ne le v času, ko se tam na poti do počitnic v Dalmaciji ustavljajo ljubitelji slastnih čevapčičev in prave turške kave, Mostar je privlačen cilj vse leto. In ne boste verjeli – daleč največ turistov naštejejo iz azijskih držav.

»Ste vedeli, da beseda turizem izvira iz glagola 'turiti'? No, pri nas imamo res veliko za 'turiti', zato se lahko pohvalimo zgolj z zadovoljnimi gosti,« nas sredi čaršije, v največji mostarski turistični agenciji Fortuna Tours, odprtih rok sprejme sam direktor Mili Bijavica.

Še preden se dogovorimo za hiter ogled mesta in izvemo podatek, kje si lahko omislimo najslastnejše kosilo, si zabaven gospod vzame čas za razlago najpomembnejših znamenitosti kulturnega in gospodarskega središča Hercegovine.

Svetovna znamenitost

Mednje nedvomno sodi Stari most, zgrajen v 16. stoletju. Velja za prvi spomenik v Bosni in Hercegovini in je na Unescovem seznamu zaščiten kulturni spomenik sveta. Med zadnjo vojno je bil leta 1993 uničen, leta 2004 so ga večinoma iz kamnitih blokov starega mostu ponovno obnovili. Mimogrede – na svečani slovesnosti ob odprtju je bil prisoten tudi britanski princ Charles. Mostar je namreč tudi v širnem svetu priljubljen turistični kraj. Nasmejane skupinice radovednežev s fotoaparati v rokah srečate na vsakem koraku. Kako tudi ne, ko pa je s svojim čudovitim kanjonom Neretve resnična paša za prav vsa čutila?

Najbolj vroče mesto v nekdanji Jugoslaviji in njegova okolica nudita številne ogleda vredne znamenitosti: Karadžozbegovo džamijo, frančiškansko cerkev z najvišjim zvonikom v BiH, turško hišo, zgodovinsko naselje Brankovac s hišami in dvorišči starih družin Mostarja, zgrajenimi v slogu osmanskega cesarstva, staro naselje Blagaj z izvirom Bune, naravni park Ruište na planini Prenj, ki je znan po svoji endemični vrsti bosanske lilije, naravni rezervat Diva Grabovica s skoraj nedotaknjeno naravo, muzej Hercegovine in partizansko pokopališče.

Pestro 365 dni na leto

Ste vedeli, da je Mostar ime dobil po čuvajih mostu (mostari) na bregovih reke Neretve? Vselej mrzla lepotica (zaradi hitrega pretoka se njena temperatura tako poleti kot pozimi giblje okoli 13 stopinj Celzija) s svojo sivozelenkasto barvo še najbolj spominja na Sočo. Tako kot slovenska bistra hči planin tudi Neretva nudi številne užitke. Med najpriljubljenejše sodi rafting, medtem ko ljubitelji adrenalina po vsem svetu nočejo zamuditi znamenitih skokov mladih junakov s starega mostu v mrzlo reko. Največ jih boste srečali od maja dalje (številni si na ta način služijo dodaten kruh), tekmovanje v znamenitih skokih z mostu pa tradicionalno prirejajo konec julija.

Med najbolj znanimi in priljubljenimi kulturnimi prireditvami so Mostarsko poletje, Mostarski poletni festival, Festival pevskih zborov BiH in Festival komedije Bosne in Hercegovine Mostarka liska. Slednje so še posebej dobro obiskane, sicer pa tisti, ki so Mostar že spoznali, dobro vedo, da je tam zanimivo 365 dni na leto.

Naj gre zgolj za krepčilen sprehod skozi čaršijo, kjer boste občudovali spominke znamenitega Orienta, ali obisk katere od »čevabdžinic«, kjer vas bodo razvajali z izvrstnimi dobrotami, vzdušja čarobnega Mostarja še dolgo ne boste pozabili.

Reportaža

Naravna kopališča: Kopanje pred domačim pragom

Borut Mehle

11. julij 2015 12. julij 2015 10:29

Iz tiskane edicije

“Uživamo?” vpraša prva plavalka drugo ob srečanju sredi jezera: »Ja, grem do konca. Ne dam se!« podkuri skupni občutek, da počneta nekaj edinstveno najboljšega na svetu tisti hip, druga plavalka. »Kaj imaš pa to?“ spet vpraša prva, kolegica pa odgovori: »Termometer.«

Izpod roke je na površje res priplaval termometer. Nepresenetljivo. Slovenske reke so pregovorno mrzle. Nekaj prej sem izgubil svojega, čeprav so v lekarni zagotovili, da je ploven. A reklamacijo bi bilo težko uveljaviti. Treba bi ga bilo »iztavhati«. Voda v jezeru Kreda, kjer ta zapis začnemo in ki leži v dolini reke Radovne, je bila modro-zeleno motna. In osupljivo topla. Plus 26. Njen izvor ni povsem znan. Po vsej verjetnosti ga na neki način polni reka, ki teče mimo in je temperaturno vsaj za 10 stopinj bolj alpsko klena, se pa v njem voda ogreje, ker je jezerski pretok malenkosten.

»Pozimi je bolj modrikasto zelena, ne vem, zakaj. Morda zaradi alg ali pač zaradi nas, ker vznemirjamo dno in dvigujemo glino,« se je razvil pogovor med Lucijo, gospo iz Španije, in njeno finsko znanko. Mednarodna zasedba. V torek opoldan je osvežitev v Kredi poiskalo dva ducata ljudi. Čez vikend je brežina prezasedena, zaradi česar okolica trpi. Kreda je del Triglavskega narodnega parka, kar pomeni, da se, če plavaš »mrtvaka«, lahko domisliš verza: »Plavam mrtvaka, nad menoj Pokljuka in Mežaklja v klobukih iz oblaka.« Pesnjenje pač. V torek, kot vemo, ni bilo oblakov, ampak je sonce žgalo brez milosti.

Če'u še tkola žgau

Jezero je dolgo 200 in široko 80 metrov, obkrožajo pa ga prvovrstno dišeči alpski travniki. Nastalo je, ko so leta 1986 v njem prenehali kopati kredo, s katero se ljudje sedaj mažejo. »Dobra je za kožo. Recimo za mozolje. Izsušuje jih,« pove od nje obelela izkušena kopalka.

Desetdnevna vojna je za nastanek oziroma za odkritje ter obiskovanje naravnih kopališč na slovenskih rekah in jezerih prelomen čas. Bržkone vam je tudi jasno, zakaj. Tistega leta se ni šlo na morje, bilo je pa peklensko vroče, zato je živelj širom države poiskal alternative možnosti kopanja pred domačim pragom. Nekdo iz ekipe, ki je na bregu jezera začela navijati Modrijane ter odpirati pivo, je glasno dejal: »Če'u še tkola žgau, se u'mo pa čez par dni tud u Jasn kupau.« Jasna je jezero nad Kranjsko Goro, ki ga polni reka Pišnica in je bilo tudi naslednja postaja na naši ekspediciji.

Gre za starejše kopališče, v katerem se kopajo redki, ker je voda premrzla. Ko stopiš vanjo, dobiš občutek, da ti bo pod koleno odrezalo noge. »Sama se hodim kopat na Predil ali pa na Faaker See, kjer je zares super,« pove nekaj kasneje točajka v planiškem lokalu, kjer steno krasi iredentistični napis Republika Ponce. Pot do Baškega jezera, kot se Faaker Seeju reče po slovensko, je bila zunaj načrta, smo pa lahko zato že v podnožju Predela, v Trbižu, nekdanj ultra obljudenem nakupovalnem središču za državljane iz Juge, danes pa opusteli naselbini,

pri zapornici videli kopati se domačine. Nemara voda pridobi nekaj stopinj, ko postoji višje zgoraj na Rabeljskem jezeru, kjer se gredo polni turizem. Vključno s kampiranjem, gostišči okrog jezera in surf šolo. No, naš primaren cilj je bil tolminsko-breginjski teritorij oziroma reka Nadiža, nemara najslavnejše naravno kopališče v državi.

»Prvi so začeli hoditi taborniki, ki jih je navabil lokalni župnik, v začetku osemdesetih pa so na Nadižo začeli prihajati hipiji. Delno sem za to kriv tudi sam, vendar pa so me ljudje želeli obiskati in jim je bilo všeč,« pojasni začetke **Jožef Klajnšček**, praobiskovalec Nadiže. Do razpada Jugoslavije je zgornji del reke predstavljal mejno črto med Jugoslavijo in Italijo in v njenih blagodatih so uživali predvsem graničarji. Obiskovalci kot Jožef so morali v občini tedaj pridobiti status začasnega prebivališča. Ko je bila meja odpravljena, se je iz hipijevskega nukleusa začel razvijati turizem. Reka se je spremenila, razlagajo domačini. Pa ne zaradi turizma, temveč zato, ker so strmine, ki se dvigujejo nad njo, zaradi izseljevanja prebivalstva ostale neobdelane. »Ob deževjih je imela reka včasih večji šus in je vse nanose sprala preko tolmunov, medtem ko danes zaradi večjega zastajanja vode ob deževjih nima več takšne potisne moči, da bi iz tolmunov izpodrivala material, zato so plitkejši,« pove Klajnšček.

Vsekakor ena najbolj ugodnih, ljubkih in čistih slovenskih rečic. »Lahko jo piješ,« navrže gospod **Valter Kramar**, ki upravlja kamp, v katerem se da prenočiti za 12 evrov na noč. Večina (70 odstotkov) turistov je še vedno Slovencev, med vikendi pa ob lepem vremenu nimaš kje parkirati. Priložnosti za skakanje z okoliških skal je dovolj, sploh za mlajše kategornike, spodobna obala je iz debelejšega, a tudi drobnejšega proda, na katerem ne spodsava od alg, na nekaterih odsekih pa lahko plavalec sestavi po petdeset ali celo več metrov kravla.

No, glavno ugodje je milost vode, ki ti na koži, ko prideš iz nje, ne pusti kančka trpkosti oziroma razlogov za sumničenje, da bi se ti lahko zvečer zgodil kak izpuščaj. Nasprotno. Nadiža naj bi celila rane, v času prve svetovne vojne je bila tamkaj celo bolnišnica oziroma okrevališče za vojsko. Temperatura je morala v torek znašati okoli 23 stopinj. Kraljevsko zatočišče. Naturizem je po občinskem odloku izpred nekaj let nerazumljivo prepovedan. Pa vendar ne odpravljen. Dejansko se še dogaja, samo predpis je tak, da naj se ljudje ne bi kopali goli. Za novinca je torej priporočljivo, da malenkost spozna dejanske navade in razmerja.

Sreda je navrgla dilemo: kam? Sladkih kopalnih vod, na katerih Agencija RS za okolje izvaja meritve prisotnosti bakterij, je osem. To so Bohinjsko in Blejsko jezero, Šobec, Soča, Idrijca,

Nadiža, Krka in Kolpa, ki ima vzdolž svojega toka tudi največ merilnih mest, kar deset. Kolpa je torej najbolj kopalna reka v državi. V letu 2014 je odlične rezultate mikrobioloških vrednosti doseglo 11 kopalnih voda, kar predstavlja 40 odstotkov vseh celinskih kopalnih voda. Odlični so bili Bohinjsko jezero (Fužinski zaliv, Ukanc), Blejsko jezero na kopalnih območjih Velika in Mala Zaka, na naravnem kopališču Hotel Vila Bled ter na Grajskem kopališču, Šobčev bajer, Nadiža ter Kolpa na treh mestih (Adlešiči, Dragoši - Griblje in Pobrežje - Fučkovci).

Potegne ti revmo iz kosti

Od leta 2004 se je kvaliteta celinskih kopalnih vod v državi izrazito poboljšala. Še leta 2004 jih je bilo z oceno odlično ocenjenih zgolj 27 odstotkov, lani pa, kot že rečeno, 40 odstotkov. Prav tako je bilo leta 2004 kar 39 odstotkov kopalnih vod ocenjenih kot slabih (leta 2005 celo 50 odstotkov), medtem ko od leta 2010 naprej nobena slovenska kopalna voda ne dosega več najslabših rezultatov.

Vendar pa agencija ne nadzoruje vseh vod, rek, rečic, potokov, bajerjev in mlak, kjer se državljani kopamo. Dupleška gramoznica, na kateri se menda odvija odprt konflikt med ribiči in kopalci, je že te vrste prizorišče. In sodeč po zemljevidu agencije za okolje so možnosti kopanja v naši državi razdeljene izrazito neenakopravno. Večina kopalnih vod je na severozahodu države, kjer pa prav tako obstajajo tvegane vode.

Eno takšnih kopališč je Bobovski bajer pri Kranju. Gre za sklop treh jezerc (Krokodilnica, Čukova jama in Ledvička), ki se jih je oprijel tudi nadimek Gorenjsko morje. Gre za nekdanje izkope gline, ki so jo prenehali kopati leta 1965, izkope pa je zalila podtalnica reke Kokre. Točka je znamenita tudi po tem, da so leta 1953 tam našli približno 180.000 let stare ostanke mamuta. Zaradi tal je voda zelenkasto motna, krožijo pa tudi govorice o oporečnosti. Intenzivirana kmetijska pridelava na okoliških poljih ji zagotovo ni v prid, vseeno pa je bilo Bobovsko jezero tudi v sredo opoldan solidno obljudeno. Kakih 30 ljudi si je poiskalo zatočišče na njegovem bregu.

»Voda je imenitna,« se je za »našo stvar« odločno zavzela babica, ki nas najprej ni slišala, saj je imela že kopalno kapo na glavi in plavalna očala. Malo zatem se je odločno podala preplavat Čukovo jamo, ki na oko meri kakih 200 metrov v dolžino. Pristop k vodi je omogočen z lesenimi pomoli, mularija pa se zabava predvsem s skakanjem s tarzanko, torej z vrvjo, ki visi z velikega drevesa. Vtis o jezeru je boljši od poprejšnjih informacij. Takšnih

jezerc je v sosednji Avstriji, v malih vaseh tipa Niedernsill, nešteto, s to razliko, da imajo vsa urejeno infrastrukturo, vključno s sanitarijami, ležalnimi deskami, tuši, urejeno travnato površino okoli jezera, malim bifejem in še čim. Tudi bobovška glina slovi kot zdravilna. »Potegne ti revmo iz kosti,« pove gospod, stalni obiskovalec, ki je s svojo varovanko na pomolu sušil svež premaz oziroma se predajal zdravilni kombinaciji gline in sonca.

Kranjčani imajo še eno kopalno lokacijo. Reko Kokro oziroma Kosorep, tolmun, ki je od mesta s kolesom oddaljen največ 15 minut vožnje. »Sem hodimo že vse življenje, je pa voda danes bistveno bolj hladna kot včeraj,« nas obvesti moško-ženski posthipijevski par srednjih let. Evidentna Starokranjčana odprtega značaja. Čeprav se je na nebu že nevarno črnilo, smo se preko polja z daljnovodi napotili proti gozdu, skozi katerega vstopiš v sotesko.

Prizor, na katerega smo naleteli, je bil spektakularen. Tolmun je na samem začetku soteske, nad katero se dvigujejo vsaj petmetrske, v višjih predelih reke pa tudi višje belkaste skale. Tudi na sredini reke iz vode štrli par večmetrskih skal, kjer je v času našega prihoda potekal skakalni festival. Mularija se je neumorno poganjala v vodo, ki je bila v plitvinah še znosna, sredi tolmuna pa že rezalno mrzla. »Če sije sonce, se ti kuj bol topla zdi,« se poheca gajstna najstnica, ki je še z dvema kolegicama do pasu v vodi trdoživo prečemela naslednje pol ure.

Podpisani sem dolgo časa želel okusiti reko Kokro. Od nekdanj sem jo občudoval, kako ugledno se peni po kanjonu, po katerem vodi tudi cesta do Jezerskega. Reka se je dejansko izkazala za fenomenalno! Da, kanček mrzla (hej, izvira v Karavankah!), vendar pa lahkotna, bistra in na kožo nelepljiva. Voda, ki ji zaupaš. Da ni nikjer tabel, ki bi te napotile do kopalnih točk, kakršna je Kosorep, je prav tako smiselno. Znaki obljudenosti okoli reke kažejo, da je kraj med Kranjčani dovolj dobro znan in da za kaj več ljudi niti nima kapacitete.

Ta prava je!

Če se morajo Kranjčani do bližnjega naravnega kopališča vendarle kanček potruditi oziroma zanj najprej od nekoga izvedeti, ga imajo Škofjeločani v mestu. V Puštal, eni od mestnih sosesk. Skoznjo teče poljanska Sora, na jezu oziroma okoli njega pa je prostora za vsaj dvesto ljudi. Bife na bregu ter poln jez kopalcev dajeta misliti, da gre za mestno plažo v polnem smislu tega naziva. Sora ni svetla in bistra reka, saj je sestava tal takšna, da jo dela motnejšo. Tudi penice rjavkaste barve, kakršne ugledaš v nepretočnih tolmunčkih med stranskimi skalami, niso navdušujoče, kljub temu pa je reka še vedno delovala verodostojno.

V osrednjem in mirnejšem delu nad jezo so se v sredo namakali in plavali bolj umirjeni kopalci, medtem ko se je ducat najstnikov družil na koncu jezu, kjer voda ob spustu plane pod most in ustvari globok tolmun. Če je glavna tegoba slovenskih rek to, da težko naletiš na priložnost za skakanje, so Pene, kot se reče točki, nekaj povsem drugega. »Most je višji od petih metrov, pod vodo v tolmunu pa so skale, za katere je treba vedeti, sicer si lahko razbiješ glavo, kot si jo je eden od nas lani,« razloži situacijo eden od mladcev, ki se niso mogli naveličati poganjati v razmeroma toplo (okoli 20 stopinj) vodo.

»Na drugi, se pravi selški Sori, obstaja prav tako kopališče, ki se mu reče Ovinek, vendar pa je voda tam menda nekaj sporna, pa tudi nezanimivo plitva za nas je in tja hodijo mlajši otroci,« še doda mladi Škofjeločan. V zgornjem toku Sore je vsaj še eno kopališče na jezu pri Tavčarjevi domačiji na Visokem, ki pa je bilo v sredo popoldan opustelo, pa tudi kaj več od namakanja niti ne omogoča.

Tudi sredi je minila hitro, dan se je bližal predvečer in veljalo je ujeti vsaj še eno kopalno situacijo. V prečkanje Polhograjskih dolomitov nas je navedla informacija o samooklicanih termah v Brišah pri Polhovem Gradcu. In res. Pozno popoldan se je ob razširjenem rokavu Male vode, torej ene tistih rečic, ki ob deževjih Gradaščico (v katero se izliva) spremenijo v pošast, ki poplavi Vič, nabralo kakih sto ljudi. Tisti dan pretežno domačinov, sicer pa je lokacija priljubljena tudi širše. Kopališče je nastalo nad manjšo zapornico, pri kateri je voda globoka približno poldrugi meter, po toku navzgor se globina znižuje. Teoretično, če bi bil sam, je od jezu navzgor mogoče odplavati slabih sto metrov, medtem ko v času gneče rečica omogoča kvečjemu kakšen skok in osvežitev.

»Začelo se je pred dvajsetimi leti, ko se je v njej začela kopati tedanja generacija domačinov, potem je za nekaj časa kopanje zamrlo, sedaj pa je kopališče spet živo,« pove staroselka in ponudi do tedaj še neslišan pridevnik za kvaliteto vode: »Ta prava je.«

Reportaža: "V Hongkongu smo navajeni na red"

Reportaža Matjaža Ambrožiča iz Hongkonga

16. december 2014 ob 11:52

Hongkong - MMC RTV SLO

Že pred potjo na jugovzhod Kitajske se mi je zdelo, da hongkonških prodemokratičnih demonstracij med pogovori s prijatelji in znanci niti ne bo imelo smisla načenjati.

Pri prvotni odločitvi sem vztrajal tudi po spremljanju prizorov iz četrti Admiralty v novičarskih delih programov različnih televizijskih postaj v pokrajini Gvangdong. Vse dokler me na "absurdnost" dogodkov v mestu s posebnim statusom niso opozorili znanci. Najprej Kitajci in nato še Hongkonžani.

"Ti stavkajoči študentje sploh ne vedo, kaj pravzaprav zahtevajo. Če bi bilo po njihovo, bi bil izumljen nov demokratični red, ki bi vodil proti razsulu. Tega pa si ne želimo," je hitela poudarjati **Shelby Lu**, svetovalka za trženje pri britanski multinacionalki, ki ima upravo v Hongkongu, največ tovarn pa v južnokitajski prefekturi Fošan. *"Naš predsednik je tako kot celotno kitajsko vodstvo zelo modro. Državo počasi odpirajo. Nagle spremembe nas ne bi pripeljale nikamor. Tako pa se postopoma približujemo pravi demokratični ureditvi. Tega, kar ima Kitajska danes, si še pred dvema desetletjema ni upal napovedati nihče. Dokler se bodo mladi lahko zaposlovali in uživali v življenjskem standardu, o katerem so njihovi starši lahko le sanjali, ne bo težav. Partijski vrh v Pekingu je nedavno začel preganjati celo v korupcijske posle vpletene nekdanje funkcionarje. Že samo to dejstvo je dober obet,"* razvoja najbolj poseljene države na svetu ni mogla prehvaliti Shelby, v Hongkongu rojena in odrasla gospa, za katero ne bi pričakoval, da bo v svojih srednjih letih hvalila partijsko vodstvo. Hongkonžani sicer na priseljence iz notranjosti Kitajske tradicionalno gledajo nekoliko zviška. Ta miselnost pa se počasi le spreminja. Eden izmed razlogov za to so vse bolj premožni kitajski industrialci, ki v nekdanji britanski koloniji navdušeno kupujejo posestva oziroma svoja bogastva vlagajo v podjetja. Admiralty je krajši del severne obale otoka Hongkonga, ravno tisti, kjer stoji vpadljivo supermoderno poslopje regionalne vlade, njena leva sosedka pa je malo manj moderna zgradba, v kateri ima sedež regionalni generalštab Kitajske ljudske armade. Le streljaj od teh dveh zgradb stoji eden najslavnejših nebotičnikov,

hongkonški dom Kitajske banke, ki jo je zasnoval oče moderne arhitekture, legendarni I. M. Pei.

"Connaught Road je bil do včeraj zaprt dobra dva meseca. Promet v mestu nas je vse spravljal v obup," mi je potarnal zgovorni taksist pri tridesetih, ki preteklih demonstracij sicer ni obsojal. "Vse to bo trajalo in trajalo. Pomembno je, da se je začelo. Naj se malo protestira, naj oblasti vedo, da mladim ni vseeno, da želijo več pravic." Podobno je dan prej v pomenku razmišljal tudi prijatelj, avstralski arhitekt, ki v mestu živi in dela že skoraj desetletje. "Ves ta cirkus okrog demonstracij je le temelj za prihodnje spremembe, ki so tako ali tako na poti. Hongkongu v resnici ne manjka nič. Še malo pa bo tudi preostala Kitajska lepo in pošteno demokratična. Ob tem pa, priznajmo si, tudi priseljevalna politika Hongkonga ni brezmadežna. Ne pozabi, da so priseljeni Filipinci ali Filipinke tu uradno obravnavane malodane kot sužnje. Še vedno je tako. Toda to je že drug problem ali morda ne tako zelo drug?"

Na poti po nadhodu, speljanem čez avenijo Connought, se je glasno hudovala **Wanda Fo**. *"Kar sporočite Evropi in preostalemu svetu: v Hongkongu smo navajeni na red, in tole, kar se je dogajalo tu, ne spada v to mesto. Kaj me briga, kdo nam vlada. Dokler bomo živeli v miru in bo v Hongkongu red, bo vse dobro." Med trganjem koncev letakov, ki so še ostali prilepljeni za ograjo nadhoda, od koder se Umbrella Plaza ali sprehajalni rob široke obalne vpadnice vidi najbolje, je Wanda vztrajala: "Sem navadna in skromna hongkonška gospodinja in nisem priseljenka. Z delovanjem državnih oblasti sem zadovoljna tako, kot je zadovoljna tudi velika večina prebivalcev mojega mesta in naše države. Te uboge študente so zavedli. Hongkong je trgovsko mesto, tu se trguje, ne pa protestira. Dokler pa se v miru in uspešno trguje ter zato vsi neposredno ali pa posredno bogatimo, ni razloga, da bi se pritoževali. Ne nazadnje pa, kaj pa je nekaj deset tisoč udeležencev teh demonstracij proti sedmim milijonom drugih Hongkonžanov, ki si protestov ne želijo. Devet od desetih, ki jih boste srečali danes, je presrečnih, da je tega kaosa naposled konec."*

Ostanek še pred nekaj dnevi precej bolj naseljenega protestniškega kampa je bil tisto popoldne videti bolj klavrno. Med le kakimi dvajsetimi manjšimi šotori je bilo komaj opaziti kaj življenja. Protestniki, ki so med zadnjimi ostali na prizorišču demonstracij, so bili videti potrti in niso bili zgovorni. *"Drži, ni nam uspelo. Nam bo pa zato prihodnjič. Naše ideje ne bodo šle v pozabo,"* je položaj spokojno komentiral protestnik **Marcel**, medtem ko je urejal okolico svojega malega začasnega bivališča, zdaj razpetega že pod nadstreškom zgradbe Zakonodajnega sveta pokrajinske uprave ob manjšem parku Tamar, ki se razprostira od

vladnega kompleksa do obalne promenade. Dežnikarska revolucija, ki se je začela razvijati že januarja lani in se je razplamtela 28. septembra, je ugasnila. Na njenem vrhuncu je bilo na Admiraltyju in še na treh drugih koncih Hongkonga s protestniki na ulicah solidarnih okrog 100.000 ljudi. Policija je v obračunih s protestniki uporabila tudi solzivec in vodne curke. Zadnji dan protestov, 11. decembra, je bilo aretiranih 247 ljudi, med njimi tudi poppevka **Denise Ho**, ki je ob prijetju izjavila: *"Protestirati je moja dolžnost, pa najsi bo to vloga odrasle ali pač javne osebe."* Policija je tisti dan popisala 909 udeležencev shoda. Zahtevanih zakonodajnih sprememb ne bo. Vlada v Pekingu bo za volitve v Hongkongu leta 2017 predlagala tri kandidate, kar pomeni, da za novega guvernerja ali izvršnega direktorja mestne uprave oziroma pokrajine s še vedno posebnim statusom ne bo mogel kandidirati kdor koli. Zdajšnji prvi mož Hongkonga C. Y. Leung tudi ne bo odstopil s položaja. Konec demonstracij je bil miren, tako kot je bilo mirno tudi včerajšnje čisto zadnje dejanje le-teh, to je odstranitev desetine protestniških šotorov izpred vhoda v postajo Causeway Bay.

Matjaž Ambrožič

Il Divo: fantastično, lušno, le akustika ga "serje"

Avtor: Matjaž Tavčar

Četverica opernih pevcev je razprodane Stožice nasitila z dvournim glasbenim spektaklom. Na pohodu so bili mravljinci, utrnila se je tudi marsikatera solza.

"S svetom želimo deliti našo strast do glasbe in naše prepričanje, da je prav glasba tista, ki združuje," je zapisano na spletni strani svetovne senzacije Il Divo. Španski baritonist Carlos Marin, ameriški tenorist David Miller, francoski pop pevec Sébastien Izambard in švicarski tenorist Urs Bühler so se na skupno glasbeno pot podali leta 2003. Njihovo srečanje ni bilo naključno. Lahko rečemo, da je četverica rezultat izčrpnega iskanja producenta in očeta televizijskega resničnostnega šova X Factor Simona Cowella. Po svetovni glasbeni sceni je brskal za štirimi pevci z izjemnimi individualnimi sposobnostmi, ki bi lahko kot skupina ustvarili glasbeno čarovnijo. Glede na dosežke zadnjih devetih let – prodali so več kot 25 milijonov albumov in okoli dva milijona koncertnih vstopnic – in včerajšnje izjemno vzdušje v ljubljanskih Stožicah mu je uspelo.

"Nikakor in nikoli ne bomo počivali na lovorikah. Vedno težimo k napredku, k izboljšavam. Vsakič, ko se lotimo nečesa novega, želimo vse narediti še boljše. Na srečo nam za zdaj to še uspeva," je v enem izmed intervjujev povedal Urs. O zadnjem albumu Wicked game, že

sedmem po vrsti, je povedal naslednje: "Gre za precej bolj resen in odrasel izdelek. Od našega začetka se je pojavilo ogromno ljudi, ki počno to, kar počnemo mi. Potrebovali smo izrazito spremembo. Zaradi nas in naših oboževalcev." Carlos je dodal: "Na albumu se dejansko sliši evolucija, čarobnost, povezava med nami je najmočnejša do zdaj." Na prejšnji svetovni turneji, poimenovani An Evening With Il Divo, leta 2009 so Il Divo razprodali koncerte v 130 mestih in prejeli Billboardovo nagrado za najuspešnejšo turnejo leta. Takrat so se marca 2009 po dveh letih spet ustavili v Ljubljani in navdušili oboževalce. Navdušili so takrat, navdušili so včeraj in ni vrag, da ne bodo navduševali tudi v prihodnjih letih.

"Počutimo se kot štirje ujeti tigri"

Četverica šolanih opernih pevcev je pred razprodano dvorano Stožice stopila nekaj po osmi uri zvečer. Njihov prihod je izzval huronsko navdušenje, v ušesa so se zarezali kriki levjesrčnih oboževalk, njihova grla so se zaprla ob prvi pesmi, poimenovani Come What May iz muzikala Moulin Rouge. "Ljubljana ima posebno mesto v naših srcih. Prvi izsek iz videospota za pesem Unbreak My Heart smo posneli prav v vašem mestu. Presrečni smo, da ste se zbrali v takšnem številu," so bile besede, s katerimi je občinstvo nagovoril Carlos. "Počutimo se kot štirje ujeti tigri, ki so že predolgo v kletki. Sprostiti moramo ogromno količino energije," je dodal. V nadaljevanju so si sledile pesmi Dove L'Amore, Adagio, Nella fantasia in Medley. Strokovnjaki so nekoč zapisali, da smrtniku ob določenem tonu dobessedno zagomazi po hrbtu, oči se zaprejo, telo prevzame vročično ugodje, kdaj pa kdaj se utrne solza. Il Divo s tovrstnimi harmonijami včeraj niso skoparili, postregli so jih izbrano kot največji pevski mojstri.

"Lahko vam povem, da je pod odrskimi lučmi precej vroče," je ob koncu pesmi spregovoril David in si začel odpenjati kravato. "Saj je samo kravata," je hudomušno pripomnil. "Saj je šele začetek, " je na postreženo odgovorila razgreta mladenka v prvi vrsti. "Na začetku projekta Il Divo se med seboj nismo poznali, ob snemanju prve plošče smo se srečali v studiu, niti sanjalo se nam ni, kaj počnemo skupaj. Ko smo začeli snemati, smo dojeli, da nismo niti pop, ne opera, ampak da zapolnjujemo neki sivi prostor med tema dvema zvrstema. Svoj smisel smo dojeli ob pesmi Somewhere iz muzikala West Side Story." Nagovarjanje se je s tem končalo, v ospredje je spet stopila glasba. Predelava pesmi Don't Cry For Me Argentina je bila po mnenju mnogih eden izmed vrhuncev večera, nič slabše pa niso zveneale niti vokalne interpretacije pesmi Everytime I Look At You, Passera, Unchained Melody in Sinatrine My

Way. V sklepnem delu zadnje so bili nastopajoči prvič deležni stoječih ovacij. Sledil je premor.

"Mojster Jaka, al' že spiš?"

Začetek drugega dela koncerta je bil v rokah pesmi Wicked Game, velike uspešnice Chrisa Isaaka iz leta 1989. Il Divo so ji vdahnili prepoznavno dramatičnost, dodatno veličino in mogočnost. V istem duhu so odpeli še uspešnice Senza Parole, Melanconia in Si Tu Me Amas. "Dejstvo je, da so ti moški že vsi poročeni, le še jaz sem samski. Mislite, da je ok? Lepe ženske, hoteli, žuri ..." je spet spregovoril Carlos. "Poleg dobrega moža je vedno dobra ženska ali dober moški. Glede na to, koliko lepih žensk je danes tukaj, močno upam, da se mi končno nasmehne sreča," je nadaljeval pihanje na dušo nežnejšemu spolu. Sledile so izredni baladi Mama in Hallelujah, najnovejša predelava Crying velikana Roya Orbisona, Stay (Ven a Mi), Unbreak My Heart in If That's What It Takes kanadske dive Celine Dion. Prav ob zadnji so se dekleta dobesedno zapodila v prve vrste, prepevala in nepopisno uživala. V nadaljevanju je David zapel ljudsko pesem Are You Sleepin, nato pa zagledal transparent dekleta v občinstvu in dokaj hitro, a malce polomljeno nadaljeval v slovenščini: "Mojster Jaka, mojster Jaka, al' že spiš?" Dovolj prisrčno, da je spet izzvalo huronski aplavz. "Zadnja pesem ponazarja Il Divo. Nismo opera, nismo pop, smo Somewhere," je povedal David. Zapeli so omenjeno pesem in odšli z odra. Po nekajminutnem ploskanju in topotanju so se vrnili, zapeli še zadnjo Time To Say Goodbye, se iskreno zahvalili in zapustili dvorano. Občinstvo je bilo na nogah, ploskalo, vzklikalo, slišale so se besede izjemnega odobravanja, kako tudi ne, glasbena duša velike večine obiskovalcev je bila včeraj potešena.

"Akustičnega zadovoljstva nisem doživel"

"Naravnost fantastično," se je glasil komentar 45-letne Marjete iz Ljutomera. "Glede na to, da gre za športno dvorano, smo bili prijetno presenečeni nad zvokom. Sedeli smo najvišje, v rdečem ringu, a je bilo povsem zadovoljivo." Koncert je prepričal tudi 52-letnega Iztoka iz Kranja, drugačen komentar je imel le glede zvočne podobe: "Lušno, zanimivo. Z vso svojo moškostjo so sicer bolj zadovoljili ženske. Malce sem razočaran le nad tem, da je akustika v dvorani izjemno slaba. Sploh na začetku je bilo dokaj porazno, nato se je malce izboljšalo. Akustičnega zadovoljstva torej nisem doživel, je bilo pa toliko več vizualnega, tudi splošna klima je bila izredna."

VIRI IN LITERATURA

Matjaž Tavčar: *Il Divo, fantastično, lušno, le akustika ga "serje"*. Ljubljana: siol.net, 2012

Matjaž Ambrožič: *V Hongkongu smo navajeni na red*. Hongkong: mmc rtv slo. si, 2014

Tina Hrižar: *Mesto junakov in hedonistov*. Ljubljana: dnevnik. si, 2014

Boštjan Videmšek: *Trg osvoboditve*. Kairo: delo. si, 2015

Borut Mehle: *Kopanje pred domačim pragom*. Ljubljana: dnevnik. si, 2015

Mateja Gomboc: Reportaža. Mateja Gomboc, *Mala slovnica slovenskega jezika*. Ljubljana: DZS, 2009. 170

Jože Toporišič: Stavek. Jože Toporišič, *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja, 1984. 463–473, 481/2

Ivanka Kozlevčar Černelič, 1968: O pomenskih kategorijah samostalnika v povedkovi rabi. *Jezik in slovstvo*, 1. 11–15

Andreja Žele, 2000: Tipologija poved(kov)ne rabe v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. *Jezikoslovni zapiski*, 6. 57–65

Priloga 1

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo, ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu s strokovnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Gorenja vas, 31. 8. 2015

Snežna Poljanšek